

“Opgroeien in Velsen”

Alle beleid is Jeugdbeleid

2012-2015

Notitie ter vaststelling van de beleidskaders

1. Inleiding

De beleidsperiode van de Kadernota Jeugd- en Onderwijsbeleid 2008-2011 "**Jong in Velsen**" loopt dit jaar ten einde. Een nieuwe beleidsronde voor de periode 2012-2015 staat voor de deur. Hiervoor dienen eerst de kaders te worden vastgesteld. In deze notitie staan de ambities van de Gemeente Velsen op het gebied van jeugd en onderwijs beschreven en wordt een voorstel voor het beleidskader gedaan.

De nieuwe beleidsronde voor jeugd en onderwijs komt op een spannend moment. Aan de ene kant staat de gemeente voor een omvangrijke bezuinigingstaak, aan de andere kant heeft de gemeente ambities voor de toekomst en komen er de komende jaren een aantal nieuwe complexe taken naar de gemeente toe.

In het in juni 2011 overeengekomen Bestuursakkoord zijn namelijk een aantal decentralisaties voorgenomen. Voor het beleidsterrein jeugd en onderwijs zijn de volgende decentralisaties van belang:

- Jeugdzorg
- Werken naar vermogen
- Begeleiding Awbz (Algemene wet bijzondere ziektekosten)

Ook spelen de ontwikkelingen rond het Passend Onderwijs (inclusief de IQ-maatregel), de wijzigingen m.b.t. het Persoonsgebonden Budget (PGB) en de maatregelen Wet werk en bijstand een belangrijk rol.

Deze ontwikkelingen stellen de Gemeente Velsen voor een aantal grote uitdagingen op het gebied van jeugd en onderwijs.

De nieuwe beleidsronde is tevens onderdeel van het in ontwikkeling zijnde Wmo Visiedocument "Samen aan de Slag", eveneens voor de beleidsperiode 2012-2015. Een van de "kamers" in het "huis van de Wmo" is de kamer Jeugdbeleid.

2. Staat van de jeugd (in vogelvlucht)

Met het overgrote deel van de jeugd in Nederland gaat het goed, ook in Velsen. Onderzoek van Unicef (2007) toont aan dat kinderen in Nederland het gelukkigst ter wereld zijn. Ze zijn tevreden met de thuissituatie en op school, ze eten steeds gezonder en drinken steeds minder alcohol en er is geen sprake van een toenemende jeugdcriminaliteit. Daarnaast laat de enquête Opvoeden in Nederland (2011) van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) zien dat 95% van de ouders tevreden is met het verloop van de opvoeding en zich competent voelt als opvoeder. De uitkomsten van het tweejaarlijks gehouden E-MOVO onderzoek onder Velsense scholieren (2009) bevestigen de landelijke cijfers: 85% geeft aan dat het goed met hen gaat.

Toch is het aantal kinderen/jeugdigen dat gebruik moet maken van de jeugdhulpverlening of geïndiceerde jeugdzorg groeiende. In 4 jaar tijd is het aantal jongeren dat is doorverwezen naar de jeugd-GGZ landelijk met 60% gestegen en de vraag naar intensievere vormen van jeugdzorg nam jaarlijks met 10% toe. In het onderwijs is een sterke toename te zien van leerlingen die speciale zorg nodig hebben en/of doorverwezen worden naar speciaal onderwijs. Ook geeft meer dan 15% van de vaders en 20% van de moeders aan soms twijfels te hebben over de mate waarin zij de opvoeding van hun kinderen aankunnen (enquête Opvoeden in Nederland).

Bovenstaande ontwikkelingen gaan ook op voor Velsen. Uit het E-MOVO onderzoek komt naar voren dat bijna 30% van de ondervraagden een lage kwaliteit van leven ervaart (fysiek, psychisch en/of sociaal). 18% van de scholieren voelt zich psychisch ongezond, 5% heeft psychosociale problematiek, 8% gedragsproblemen en 18% heeft, in het jaar voorafgaand aan het onderzoek, wel eens serieus gedacht een einde aan zijn/haar leven te maken.

In 2010 behaalde 90% bij het HAVO/VWO een startkwalificatie. Jaarlijks zijn er 15-25 thuiszitters in het voortgezet onderwijs (leerlingen die langere dan 3 maanden niet naar school gaan en nergens meer terecht kunnen). In 2011 staan 194 jeugdigen als werkloos ingeschreven. Van hen is 15% al langer dan een jaar werkloos, 35% komt van het Vmbo. In Velsen ervaren bewoners overlast van jongeren. In de wijken Velsen Noord en Velsbroek is de overlast het grootst.

Opvallend over de gehele linie van het E-MOVO onderzoek is dat Vmbo-leerlingen vaker risicogedrag vertonen en gezondheidsproblemen hebben dan HAVO/VWO-leerlingen. Ook valt op dat leerlingen uit gezinnen met een lage sociaaleconomische status c.q. met een laag opleidingsniveau meer gezondheidsproblemen hebben dan leerlingen uit beter gesitueerde c.q. hoger opgeleide gezinnen.

Bovenstaande onderzoeksgegevens lijken tegenstrijdig aan het feit dat het met het merendeel van de jeugd goed gaat. De cijfers komen uit diverse onderzoeken onder verschillende doelgroepen en laten zich niet altijd één-op-één met elkaar vergelijken. Bekend is dat het met ongeveer 5% van de kinderen/ jeugdigen beslist niet goed gaat. Met een kleine 10% gaat het matig. Daar kan zeker iets aan worden gedaan. Vooral door aan de voorkant (preventief) te werken en in te zetten op het bieden van kansen voor talentontwikkeling.

3. Integraal jeugdbeleid

Jeugdbeleid is integraal beleid of, anders gezegd, **alle beleid is jeugdbeleid**. Dit wil zeggen dat jeugdbeleid vele verschillende domeinen/onderwerpen bestrijkt. Het wil ook zeggen dat beleid, dat niet direct gericht is op kinderen/jeugdigen, indirect tóch een impact op hen kan hebben. Daar dient rekening mee te worden gehouden. Jeugdbeleid in Velsen kent de volgende domeinen/onderwerpen:

1. Participatie
2. Opgroeien en opvoeden
3. Opvang en onderwijs/educatie
4. Werk/inkomen
5. Gezondheid
6. Veiligheid/bescherming
7. Vrije tijd

Het is in het belang van kinderen/jeugdigen en de samenleving waar zij deel van uitmaken dat het beleid op al deze domeinen/onderwerpen goed op elkaar is afgestemd, elkaar kan versterken en niet tegenstrijdig aan elkaar is.

Deze notitie bestrijkt de domeinen 1 t/m 3, 5 en 7. De beleidskaders voor de domeinen 4 en 6 zijn reeds ontwikkeld c.q. vastgesteld. Afstemming met deze beleidskaders vindt uiteraard plaats.

4. Visie, missie, doel en uitgangspunten jeugdbeleid

Visie

Ieder kind moet zich kunnen ontwikkelen in een veelzijdige en stimulerende opvoedomgeving, zowel thuis, op school als in de buurt. Een omgeving waar in het zich veilig en prettig voelt en optimaal tot zijn recht kan komen. Een omgeving waarin iedere ouder/verzorger waar nodig steun kan krijgen bij de opvoeding. We willen voorkomen dat kinderen/jeugdigen een beroep moeten doen op intensieve (en dure) zorg.

Missie

Alle jeugd wordt opgevoed/groeit op in een pedagogisch verantwoorde leefomgeving die schoon, heel, veilig en sociaal is. Kinderen/jeugdigen moeten zoveel mogelijk onbezorgd kunnen opgroeien, zich prettig voelen en zich naar vermogen kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, betrokken, verantwoordelijke en mondige burgers.

Het stimuleren en ondersteunen van de eigen kracht van ouders, jeugd en gezinnen staat hierbij voorop. Wij blijven investeren in basisvoorzieningen en preventie gericht op alle jeugd en ouders. Risico's en problemen moeten zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en aangepakt.

Centrale doelstelling¹

Het bieden van kansen op **talentontwikkeling**, gericht op kennisontwikkeling en persoonlijke ontplooiing van kinderen en jeugdigen en het geven van ondersteuning en zorg aan hen en hun ouders/opvoeders bij het opgroeien en opvoeden waar dat nodig is.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten worden bij het beleid gehanteerd:

- Talentontwikkeling en persoonlijke ontplooiing
- Integrale en positieve benadering met de nadruk op preventie
- Versterking van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid
- Een gezond en veilig opgroei-klimaat
- Sluitende signalering- en voorzieningenketen gericht op "wrap-around care"
- De Rechten van het Kind

Kern van het geheel is de zgn. **Pedagogische Civil Society**, een goed opvoedklimaat in gezinnen, de buurt, op school, in kindercentra, de speeltuin, bij verenigingen en andere voorzieningen waar kinderen en opvoeders elkaar ontmoeten. Opvoeders, die ondersteuning nodig hebben, zijn er niet mee geholpen als de opvoeding van hen wordt overgenomen door hulpverleners. Deze opvoeders moeten, indien nodig, ondersteund worden bij hun opvoedtaken zodat zij de verantwoordelijkheid zelf kunnen behouden c.q. weer op zich kunnen nemen. Deze pedagogische civil society sluit geheel aan bij de visie op de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Doelgroep

Jeugdbeleid richt zich op kinderen en jeugdigen in Velsen van 0-23 jaar. In Velsen bestaat deze leeftijdsgroep uit bijna 19.000 kinderen en jeugdigen (dit is ongeveer 25% van de bevolking).

5. Financiën

Voor de uitvoering van het jeugdbeleid zijn uiteraard financiële middelen nodig. De gemeente als regievoerder schept de voorwaarden en faciliteert de uitvoering van het beleid. Uitgangspunt is dat binnen de door de Raad in de begroting vastgestelde financiële kaders wordt gewerkt.

Waar mogelijke en gewenst kunnen financiële middelen worden verworven door gebruik te maken van relevante subsidieregelingen.

6. Korte terugblik op 2008-2011

De doelstellingen uit de Nota "Jong in Velsen" voor de periode 2008-2011 zijn voornamelijk uitgerold binnen het LEA (Lokaal Educatieve Agenda), bij de activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de aansluiting van het CJG op de bestaande structuren. De Nota "Jong in Velsen" hanteerde de volgende vijf domeinen:

- Opvang, educatie en werk
- Opvoeding en bescherming
- Gezondheidszorg
- Veiligheid
- Vrije tijd

Hierna volgt een kort overzicht van de behaalde resultaten over de periode 2008-2011.

---

¹ Programmabegroting 2012

Domein opvang, educatie en werk

Het onderdeel werk is voor het beleid belegd bij afdeling Zorg en Ondersteuning.

Bereikt:

- Uitvoering Wet OKE (Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie), harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen, ter hand genomen en integraal aanbod Voor- en Vroegschoolse Educatie op kinderdagverblijven
- Convenant VVE ondertekend in 2011
- 197 VVE-plaatsen beschikbaar en 75% bereik onder de VVE-doelgroep in 2010
- 6 toekomstige Brede Scholen werken aan de opdracht tot visieontwikkeling op en een plan van aanpak voor hun brede school
- 5,7 fte Combinatiefuncties gerealiseerd met in totaal 25 projecten op het gebied van sport en cultuur op verschillende scholen en met diverse verenigingen/organisaties
- Ontwikkeling Brede School Velsen Noord volop in gang
- Nulmeting onder de deelnemende partijen aan de Lokaal Educatieve Agenda in 2009
- Uitvoering Thuiszittersproject in 2011 gestart en dossiers van 50-60 thuiszitters (Midden en Zuid Kennemerland) geanalyseerd

Domein opvoeding en bescherming

Bereikt:

- Convenant CJG IJmond ondertekend in december 2010 en realisatie van het regionale CJG IJmond met digitale en telefonische bereikbaarheid in maart 2011
- Deskundigheidsbevordering van CJG medewerkers en partners in regionaal verband in 2011
- Opening inlooppunt CJG in Velsersbroek in maart 2011 en verbouwing Marktplaats 1 t.b.v. een tweede inlooppunt in IJmuiden ter hand genomen
- Schoolmaatschappelijk werk (SMW) in het primair onderwijs beschikbaar, de gemeente subsidieert 0,9 fte (1170 productieve uren)
- Triple P werkwijze ingevoerd bij relevante organisaties; trainingen aan medewerkers gegeven
- Convenant Verwijsindex Risicjongeren (VIR) afgesloten; per 2011 zijn 830 beroepskrachten van 25 organisaties aangesloten op de VIR
- Digitaal dossier in de jeugdgezondheidszorg geïmplementeerd
- Alle VO-scholen (voortgezet onderwijs) hebben een Zorg- en Adviesteam en alle PO-scholen (primair onderwijs) hebben een Zorgteam

Domein gezondheidszorg

Het domein gezondheidszorg is onderdeel van het taakveld Volksgezondheid en kent een eigen beleid dat wordt vastgelegd in de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid.

Bereikt:

- Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar uitgevoerd conform prestatieafspraken met JGZ Kennemerland en GGD Kennemerland
- Nota Integrale JGZ wordt in september 2011 besproken in VRK-verband (Veiligheidsregio Kennemerland) en komt vervolgens op de agenda van het gezamenlijk portefeuillehouderoverleg van Midden en Zuid Kennemerland
- Uitvoering kadernota Lokaal Gezondheidsbeleid "Fit in Velsen" 2008-2011 ter hand genomen en de eerste twee jaar geëvalueerd²
- E-MOVO (elektronische monitor en voorlichting) onderzoek onder scholieren uitgevoerd in 2009, gepresenteerd in 2010
- Notitie uitvoeringsplan alcohol- en drugsbeleid wordt in september 2011 aan de Raad ter bespreking aangeboden

---

² Zie Tussenrapportage Lokaal Gezondheidsbeleid 2010

- Uitvoering nota "De kracht van sport" 2008-2011 ter hand genomen; in 2011 een aanvulling gemaakt voor een periode van nog twee jaar

Domein Veiligheid

Het onderwerp veiligheid is voor het beleid belegd bij de afdeling Algemene Zaken/Interne Dienstverlening.

Bereikt:

- Kadernota Integrale Veiligheid 2011-2014 in het Raadsplein van 21 juli 2011 besproken
- Aangaande het VIOS (Veiligheid in en om School) is besloten dat de gemeente het secretariaat hiervan overneemt, het VIOS lokaal ingezet blijft en dat het VIOS voor incidentele activiteiten een subsidieaanvraag in kan dienen
- Activiteiten Jeugd Interventie Team (JIT) en Bemoeizorg uitgevoerd met co-financiering van de provincie
- Veiligheidshuis in 2009 tot stand gekomen in de regio, ontwikkelt zich verder
- Tweewekelijks Justitieel Casus Overleg Jeugd (JCO-J)
- Uitvoering notitie Wijkgerichte Dienstverlening in 2009 ter hand genomen en in 2010 geëvalueerd

Domein Vrije tijd

Bereikt:

- Jeugd- en jongerenwerk, zowel professioneel als vrijwillig, uitgevoerd conform de gemaakte prestatieafspraken
- Uitvoering sportbeleid conform de gemaakte prestatieafspraken
- Speelbeleid uitgevoerd conform de jaarlijks opgestelde speelplannen
  - o In 2008 zijn 5 speelplekken gerenoveerd en 3 speelplekken opgeheven
  - o In 2009 zijn 4 speelplekken gerenoveerd
  - o In 2010 zijn 6 speelplekken gerenoveerd
  - o Aan het Tarweland in Velsbroek wordt nog gewerkt
- Nota Kunst en Cultuurbeleid 2009-2012 "Velsen inspireert" vastgesteld
- Jongeren actief betrokken bij de ontwikkelingen van de Visie op Velsen 2025
- De voorbereidingen voor twee Jongerenontmoetingsplekken (JOP's) in Velsbroek en een in Santpoort Noord zijn gestart

7. Ambities en voorgesteld beleidskader per domein

Om uitvoering te kunnen geven aan visie en missie en de doelstelling te kunnen verwezenlijken heeft de Gemeente Velsen ambities geformuleerd. Per domein gaat het om de volgende ambities:

Participatie

- Ouders en andere opvoeders nemen hun verantwoordelijkheid en helpen kinderen/jeugdigen op weg naar een actief, betrokken en verantwoordelijk burgerschap
- Kinderen/jeugdigen actief betrekken bij hun buurt, wijk en stad en hen stimuleren zelfstandige, betrokken en verantwoordelijke medeburgers te worden
- Kinderen/jeugdigen en hun ouders/verzorgers nemen zelf hun verantwoordelijkheid en doen pas een beroep op de gemeente als zij zelf geen oplossing voor hun probleem/problemen kunnen vinden

Voorgesteld beleidskader

Het bevorderen van actief burgerschap van kinderen/jeugdigen (en hun ouders/verzorgers)

Om dit te realiseren wordt ingezet op twee beleidsdoelen:

1. Het vergroten/versterken van de zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van kinderen/jeugdigen (en hun ouders/verzorgers)
2. Kinderen/jeugdigen worden actief betrokken bij de beleidsontwikkeling en de politiek

Opgroeien en opvoeden

- Een goed functionerende keten van "Zorg voor de Jeugd" gericht op "wrap-around care"³
- Twee tot drie laagdrempelige, toegankelijke en herkenbare CJG-inlooppunten (Centrum Jeugd en Gezin) met deskundige medewerkers waar ouders en kinderen/jeugdigen met al hun vragen over opvoeden en opgroeien terecht kunnen
- Ouders/opvoeders en jeugdigen met vragen over opvoeden en opgroeien bereiken zodat vragen niet uitgroeien tot problemen
- Een vraaggericht en preventief aanbod aan voorzieningen op het gebied van opvoed- en opgroei-ondersteuning
- De dialoog over opvoeden en opgroeien stimuleren, waar nodig faciliteren en de verantwoordelijkheid voor opvoeden bij de ouders laten c.q. terugbrengen
- Voorkomen dat kinderen en jeugdigen te snel in de zwaardere vormen hulpverlening/zorg terechtkomen

Voorgesteld beleidskader

Alle kinderen/jeugdigen krijgen een goede opvoeding en groeien op in een leefomgeving die schoon, heel, veilig en sociaal is

Om dit te realiseren wordt ingezet op twee beleidsdoelen:

1. Het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de leefomgeving van kinderen/jeugdigen
2. Het bevorderen van het herstel van het gewone leven van kinderen/jeugdigen in gezinnen met complexe problemen

Opvang en onderwijs/educatie

- Jonge kinderen met een (risico op) leerachterstand worden tijdig signaleerd en krijgen een effectief voor- en vroegschool (VVE) aanbod
- Jonge kinderen kunnen gebruik maken van financieel toegankelijk peuterspeelzaalwerk
- Leerlingen met een taal- en onderwijsachterstand en/of zorgvraag worden tijdig signaleerd en krijgen ondersteuning
- Goed opererende ZAT's in het Voortgezet Onderwijs (VO) en Zorgteams in het Primair Onderwijs (PO) en realisatie schoolmaatschappelijk werk
- Handhaving van de leerplicht met aandacht voor thuiszitters en voortijdig schoolverlaters
- Ontwikkeling brede scholen en inzetten combinatiefuncties voor het leggen van accenten op talent- en kennisontwikkeling door een gevarieerd en aantrekkelijk les- en activiteiten aanbod in en om de school.
- Doorontwikkeling van de Monitor Lokaal Educatieve Agenda tot een volwaardig en bruikbaar meetinstrument voor de gezamenlijke doelen van onderwijs en welzijn
- Versterken doorlopende leerlijnen in relatie tot het werkgelegenheidsaanbod in de regio (o.a. Tata Steel en Havengebied) en samenwerking met middelbaar, hoger en wetenschappelijk onderwijs

Voorgesteld beleidskader

Het bevorderen van een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn.

Om dit te realiseren wordt ingezet op twee beleidsdoelen:

³ Een evidence based method die gebaseerd is op het inzetten van zorg rondom kind en gezin

1. Het bevorderen van een optimale ontwikkeling in de (voorschoolse) loopbaan
2. Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt

Gezondheid

- De fysieke, psychische, cognitieve en sociale ontwikkeling van alle kinderen/jeugdigen van 0-19 jaar wordt op systematische wijze gevolgd
- Meer kinderen/jeugdigen zijn zich bewust van het belang van een gezonde leefstijl op de terreinen, overgewicht, bewegen, roken, alcohol- en drugsgebruik en seksueel gedrag
- Ontwikkelen van een vraaggericht aanbod t.b.v. jeugdigen van 19-23 jaar
- Extra aandacht voor huiselijk geweld/kindermishandeling

Voorgesteld beleidskader

Alle kinderen/jeugdigen groeien gezond en veilig op

Om dit te realiseren wordt ingezet op twee beleidsdoelen:

1. Het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen/jeugdigen
2. Het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving

Vrije tijd

- Continuering en versterking/verbreding van het jeugd- en jongerenwerk
- Continuering van het speelbeleid
- Realiseren van voorzieningen, die aansluiten bij brede scholen (b.v. dagarrangementen, buitenschoolse opvang)
- Stimuleren van deelname van kinderen en jeugdigen aan sport- en culturele activiteiten en het bevorderen van actief zijn in verenigingsverband
- Bieden van voldoende en vraaggerichte buurt/wijkvoorzieningen voor verschillende leeftijdsgroepen
- Realisatie maatschappelijke stages en stimuleren van de vrijwillige inzet door jongeren
- Ondersteuning jonge mantelzorgers
- Bieden van voldoende uitgaansmogelijkheden voor jongeren
- Terugdringen jeugdoverlast in het algemeen en overlast door alcohol- en drugsgebruik en winkeldiefstal in het bijzonder

Voorgesteld beleidskader

Optimale ontmoeting- en ontwikkelingsmogelijkheden in de Gemeente Velsen

Om dit te realiseren wordt ingezet op twee beleidsdoelen:

1. De jeugd faciliteren om elkaar te ontmoeten in de eigen omgeving zodat zij hun sociale netwerken opbouwen
2. Inzetten op preventie maar waar nodig repressie niet uitsluiten

7. Voorstel/advies

Aan het college wordt geadviseerd de in deze notitie voorgestelde beleidskaders en –doelen ter bespreking aan de Raad voor te leggen en de Raad te vragen hier haar mening over te geven en voorstellen ter aanvulling en/of aanpassing te doen.